

OECD RÜŞVETLE MÜCADELE ÇALIŞMA GRUBU VE TÜRKİYE HAKKINDAKİ FAALİYETİ

OECD WORKING GROUP ON BRIBERY AND ITS ACTIONS ABOUT TURKEY

Yolsuzluk, toplumların ekonomik ve sosyal gelişmelerinin önündeki en büyük engellerden biridir. Küreselleşmenin doğal bir sonucu olarak, ülkelerin yolsuzlukla mücadele edebilmeleri etkili uluslararası mekanizmaların oluşturulmasını ve uluslararası işbirliğini zorunlu kılmaktadır.

Ülkemiz tarafından 17/12/1997 tarihinde imzalanan ve 09/03/2000 tarihinde Ülkemiz yönünden yürürlüğe giren OECD "Uluslararası Ticari İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Rüşvet Verilmesinin Önlenmesi Sözleşmesi", "yabancı rüşvet ile mücadele" özelinde yolsuzluk ile mücadelede uluslararası işbirliğinin zorunluluğunu ortaya koyan, ülkelerin kurumsal ve mevzuat yapılarının "yabancı rüşvetle mücadele"ye uyumlu hale getirilmesini öngören temel belgelerden birini oluşturmaktadır.

Sözleşmeye üye ülkelerin mevzuat ve kurumsal yapıları ile uygulamalarının Sözleşmeye uyumunu izlemek amacıyla Rüşvetle Mücadele Çalışma Grubu (Çalışma Grubu) oluşturulmuştur. Çalışma Grubu, Sözleşmeye taraf 41 ülke temsilcisi ile OECD Sekreteryasından oluşmakta ve rutin olarak yılda 4 kez Paris'te toplanmaktadır. Ülkemiz bakımından "ulusal eşgüdüm birimi" görevini ifa eden Bakanlığımız adına Genel Müdürlüğümüz, Çalışma Grubu toplantılarına düzenli olarak katılmaktadır.

Bu kapsamda, üye ülkeler, Çalışma Grubu içerisinde belirlenen iki üye ülkenin temsilcileri ile Sekreteryaya içerisinde görevlendirilen temsilcilerden oluşan bir "inceleme ekibi" tarafından incelemeye tâbi tutulmaktadır. İncelemeye tâbi tutulan ülke hakkında hazırlanan sualnamenin cevaplandırılmasının ardından; incelenen ülkeye ziyaret yapılmakta ve o ülkenin kamu ve özel sektör ile yargı ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ile görüşmeler gerçekleştirilmektedir. Bu aşamalardan sonra hazırlanan taslak rapor, Çalışma Grubu toplantılarında tartışmaya sunularak kesinleştirilmektedir.

İncelenen ülkenin başarısız bulunması halinde, Çalışma Grubu tarafından o ülkeye uygulanması mümkün yaptırımlar şu şekilde sıralanmaktadır: İncelenen ülkenin her çalışma grubu toplantısında rapor sunmasının istenmesi, incelenen ülke hakkında çalışma grubu tarafından yayımlanan resmî açıklama, Çalışma Grubu Başkanının incelenen ülke üst düzey kamu görevlilerine mektup göndermesi, Çalışma Grubu içerisinde oluşturulacak temsilcilerin incelenen ülkeye giderek üst düzey hükümet yetkilileri ve kanun uygulayıcıları ziyareti, ülkenin yeniden incelemeye tâbi tutulması.

Ülkemiz bugüne kadar üç inceleme aşamasına tâbi tutulmuştur. Bunlardan birinci aşama incelemesi 2004 yılında, ikinci aşama incelemesi 2007 yılında ve ikinci aşama tekrar incelemesi ise 2009 yılında gerçekleştirilmiştir. Ülkemizin ikinci aşama incelemesinin bir yıl içerisinde tekrarlanmasına karar verilmesinin ardından, o tarihe kadar Dışişleri Bakanlığında

Corruption is one of the biggest obstacles for the economic and social growth of the societies. Due to the natural result of the globalization, it is an obligation for the states to compose effective international mechanisms and to have international cooperation for fighting against corruption.

OECD Convention on Combating Bribery of Foreign Public Officials in International Business Transactions, which was signed on 17 December 1997 and entered into force for Turkey on 9 March 2000, is one of the basic instruments which presents the obligation of international cooperation for fighting against corruption specifically in fighting foreign bribery and provides for the compliance the institutional and legal structures of countries for fighting foreign bribery.

Working Group on Bribery (WGB) was established in order to monitor the compliances of the legal and institutional structure and implementations of the Member States with the Convention. WGB consists of representatives of 41 Member States and OECD Secretariat and meets routinely 4 times per year in Paris. Our General Directorate regularly attends the WGB meetings on behalf of our Ministry, acting as "National Coordination Unit".

In this context, Member States are evaluated by an "evaluation team" which consists of the representatives of two Member States and Secretariat. After responding the questionnaire prepared for the evaluated State, the on-site visit is carried out in the evaluated State and meetings are held with the representatives of public and private sectors, judicial authorities and NGO's. A draft report is prepared following these stages and is submitted at the WGB meetings for discussion and then finalized.

In the event that the state is found unsatisfactory, the following sanctions are implemented on that State by WGB: Requesting from the evaluated State to submit reports on every WGB meeting, public statement published by WGB for the evaluated State, sending letter to the high-level public officials of the evaluated State by the Chairman of the WGB, sending high-level mission consisting of the representatives of WGB in order to meet with high-level representatives of the government and law enforcement officials of the evaluated State, deciding to re-evaluate the State.

Turkey has three evaluation phases for today. In 2004 the first, in 2007 the second, and in 2009 phase two-bis evaluations were held. After it was decided for Turkey to be re-evaluated within the one year period, the mission for "coordination unit" which was held by Ministry of Foreign Affairs up to that date was taken over by Ministry of Justice under the letter of Prime Ministry dated 04/02/2008. The mission is still carried out by our General Directorate.

olan "koordinasyon makamı" görevi, Başbakanlığın 04/02/2008 tarihli yazısıyla, Bakanlığımıza verilmiştir. Bu görev halen Genel Müdürlüğümüz tarafından yürütülmektedir.

Üçüncü aşama incelemeleri 20 Ocak 2014 tarihinde başlamış; 14-17 Ekim 2014 tarihinde Rüşvetle Mücadele Çalışma Grubu nezdinde görüşülerek kabul edilen nihai rapor, 12 Kasım 2014 tarihinde Çalışma Grubu tarafından yayımlanmıştır.

Ülkemiz, üçüncü aşama incelemesini tekrara gerek görülmezsizin başarıyla tamamlamıştır. İnceleme sonucunda, diğer ülkeler bakımından rutin olarak uygulandığı gibi, Çalışma Grubu tarafından, Ülkemize Sözleşmenin uygulanması bakımından 9 başlık altında tavsiyede bulunulmasına ve Ülkemiz kanun uygulayıcılarının Sözleşme kapsamına giren bazı hususlara yönelik uygulamalarının takip edilmesine karar verilmiştir. Belirlenen takvime göre, Genel Müdürlüğümüz temsilcileri tarafından tüm tavsiye ve takip konuları hakkında, 2016 yılı Ekim ayında gerçekleştirilecek toplantıda, Çalışma Grubuna yazılı açıklamalarda bulunulacaktır.

Tüm tavsiye ve takip konularının bir arada değerlendirilmesinde, Çalışma Grubu tarafından Ülkemizden özellikle şu hususlarda mevzuatın gözden geçirilmesi veya değişiklik yapılmasının istenildiği görülmektedir: Yabancı kamu görevlisine rüşvet fiilinden özel-kamu ayrımı yapılmaksızın tüm tüzel kişilerin sorumlu tutulmasının sağlanması, yabancı rüşvet fiilinden sorumlu tüzel kişiler için Kabahatler Kanunu 43/A maddesinde öngörülen para cezasının artırılması, gerçek kişiler hakkında mahkumiyet koşulu aranmaksızın tüzel kişiler hakkında müsadere hükümlerinin uygulanması, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamında rüşvetle bağlantılı filler yönünden gerçek-tüzel kişi arasında idari para cezası uygulamasına ilişkin farkın ortadan kaldırılması, suçu ihbar eden kamu görevlisi veya özel sektör çalışanının (muhtemelen) korunması için etkili bir yasal mekanizma oluşturulması.

Ayrıca, kanun uygulayıcı makamlar bakımından Sözleşmenin uygulanması ve işbirliği noktasında farkındalığın artırılması, kamu kurumları arasında suçun tespiti yönünden işbirliğinin artırılması; suçun tespiti, etkin bir şekilde soruşturulması ve kovuşturulması için daha etkili mekanizmaların kullanılması, kamu ve özel sektörde Sözleşme hakkında farkındalık artırma faaliyetlerine devam edilmesi istenilmektedir.

Bir yandan üye ülkelerin üçüncü aşama incelemelerine ilişkin süreç devam ederken, diğer taraftan OECD Sekreterya'sının ülkelerin dördüncü aşama incelemeleri bakımından takvim belirlenmesine yönelik çalışmaları devam etmektedir. Ülkemizin bu inceleme aşaması bakımından inceleyici ülkeleri Japonya ve İsveç olarak belirlenmiştir. Ülkemiz hakkında dördüncü aşama inceleme taslak raporunun, 2023 yılı Mart ayında gerçekleştirilecek Çalışma Grubu Toplantısında görüşülmesi kararlaştırılmıştır.

Diğer taraftan, Türkiye, Slovakya ve Avusturya'nın inceleyici ülkesi olarak belirlenmiştir. Slovakya bakımından diğer inceleyici ülke Letonya olup, taslak raporun Grup Toplantısında görüşüleceği tarih 2021 yılı Mart ayıdır. Avusturya'nın diğer inceleyici ülkesi Almanya olup, hazırlanan taslak raporun görüşülme tarihi ise 2020 yılının Mart ayı olarak belirlenmiştir.

Phase three evaluations for Turkey began on 20 January 2014; the final report which was discussed in WGB on 14-17 October 2014 published by WGB on 12 November 2014.

Turkey has successfully finalized the phase three evaluations, without being subjected to re-evaluation. By the finalization of the evaluation, as it is routinely applied for the other Member States, it is decided by WGB for Turkey to recommend under 9 titles and to follow-up the implementation of Turkish law enforcement for some issues covered under the Convention. According to the determined calendar, the written explanations on all of the recommendations and follow-up issues will be submitted by the representatives of our General Directorate at the meeting which will be held on October, 2016.

Once all recommendations and follow-up issues are interpreted, it is observed that WGB requests from Turkey to review or amend its legislation about these issues: to ensure holding all legal persons responsible, without the distinctions of real - legal persons, regarding the bribery to the foreign public officials, to increase the fine governed under Article 43/A of the Misdemeanours Law for the legal persons responsible for foreign bribery, to implement the confiscation provisions for the real persons without the requirement of conviction for natural persons, to avoid the difference between real - legal persons regarding the implementation of administrative fines for the bribery-related acts within the scope of Tax Procedure Law numbered 213, to compose effective legal mechanism to protect public official or private sector employee (whistle-blower).

Furthermore, it is requested to raise awareness about implementation of the Convention and cooperation between law enforcement officials, to increase the cooperation between public institutions for detecting the crime; to use more effective mechanisms to investigate and prosecute crime effectively, to continue the activities of raising awareness of the public and private sector about the Convention.

On one hand, the process about the phase three evaluations continues, on the other hand, the works for determining the calendar for phase four evaluations by the OECD Secretariat are pending. Japan and Sweden are determined as the examiner States for this evaluation phase of Turkey. It is decided to discuss phase four evaluation draft report for Turkey on the WGB meeting which will be held on March, 2023.

Besides, Turkey is determined as the examiner State of both Slovak Republic and Austria. The other examiner state of Slovak Republic is Latvia, and draft report will be discussed on the Group Meeting on March, 2021. The other examiner state of the Austria is Germany, and the discussion date of the draft report is determined as March, 2020.